

ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ 2018

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

УЛААНБААТАР ХОТ
2018.12.07

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТ, ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	3
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР	4
СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ	5
БҮЛЭГ 1. СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ	6
1.1 Үндэслэл	6
1.2 Шударга байдлын үнэлгээний зорилго, зорилт	6
1.3 Шударга байдлын үнэлгээний систем, хамрах хүрээ	7
1.4 Шударга байдлын үнэлгээний загвар 2018	7
1.5 Хамрах хүрээ, түүврийн хэмжээ	8
1.6 Мэдээлэл цуглуулалт	8
БҮЛЭГ 2. ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН	9
2.1 Шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	9
2.2 Гадаад шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	10
2.3 Дотоод шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	11
2.4 Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	12
БҮЛЭГ 3. БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ	13
3.1 Яамдын шударга байдлын үнэлгээ	14
3.2 Засгийн газрын агентлагуудын үнэлгээ	15
3.3 Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын үнэлгээ	16
БҮЛЭГ 4. МОНГОЛ УЛС ДАХЬ АВЛИГЫН ТӨСӨӨЛӨЛ	17
4.1 Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал	17
4.2 Монгол Улсын ирэх 2 жилийн авлигын нөхцөл байдал	17
4.3 Монгол Улсад авлига их тархсан институц	18
БҮЛЭГ 5. ДҮГНЭЛТ	20
ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛ	21
Хавсралт 1. Шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар	21
Хавсралт 2. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар	22
Хавсралт 3. Дотоод шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар	24
Хавсралт 4. Бодлогод оролцогчийн шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар	27

ХҮСНЭГТ, ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	5
Зураг 2. Шударга байдлын үнэлгээ, <i>2018 оноор, байгууллагаар, хувиар</i>	5
Зураг 3. Шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	9
Зураг 4. Байгууллагуудын шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	9
Зураг 5. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	10
Зураг 6. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ, <i>2018 он, дэд үзүүлэлтээр, хувиар</i>	10
Зураг 7. Дотоод шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	11
Зураг 8. Дотоод шударга байдлын үнэлгээ, <i>2018 он, дэд үзүүлэлтээр, хувиар</i>	11
Зураг 9. Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	12
Зураг 10. Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээ, <i>2018 он, дэд үзүүлэлтээр, хувиар</i>	12
Зураг 11. Хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 10 байгууллага, <i>хувиар</i>	13
Зураг 12. Хамгийн бага үнэлгээ авсан 10 байгууллага, <i>хувиар</i>	13
Зураг 13. Яамдын шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	14
Зураг 14. Засгийн газрын агентлагуудын шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	15
Зураг 15. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын шударга байдлын үнэлгээ, <i>оноор, хувиар</i>	16
Зураг 16. Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байна вэ?	17
Зураг 17. Ирэх 2 жилд Монгол Улс дахь авлигын түвшин хэр өөрчлөгдөх вэ?	17
Зураг 18. Монгол Улсад авлига их тархсан институц, <i>2018 он, хувиар</i>	18
Зураг 19. Монгол Улсад авлига их тархсан институц, <i>2016 он, хувиар</i>	18

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АТГ	Авлигатай тэмцэх газар
ГШБҮ	Гадаад шударга байдлын үнэлгээ
ДШБҮ	Дотоод шударга байдлын үнэлгээ
ЗГ	Засгийн газар
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ШБҮ	Шударга байдлын үнэлгээ
ШҮ	Шинжээчдийн үнэлгээ

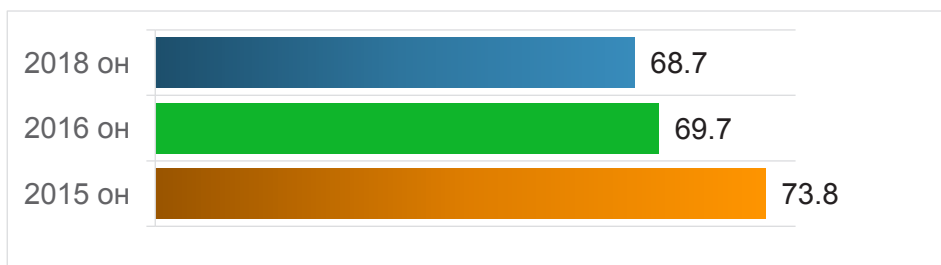
СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ

Шударга байдлын үнэлгээ (ШБҮ) нь тухайн байгууллагын гадаад шударга байдлын үнэлгээ (үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн үнэлгээ), дотоод шударга байдлын үнэлгээ (төрийн үйлчилгээг хүргэсэн төрийн албан хаагчдын үнэлгээ), бодлогод оролцогчдын үнэлгээ (шинжээчдийн үнэлгээ) гэсэн гурван дэд үнэлгээнээс бүрдсэн үнэлгээ юм.

Үнэлгээг 0-100 хүртэл оноогоор тооцох бөгөөд утга нь 100-тай тэнцүү бол шударга байдлын дээд түвшинг илэрхийлнэ. ШБҮ-нд 2015 онд 62, 2016 онд 60, 2018 онд 62 байгууллага (яам, Засгийн газрын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ)-ыг хамруулаад байна.

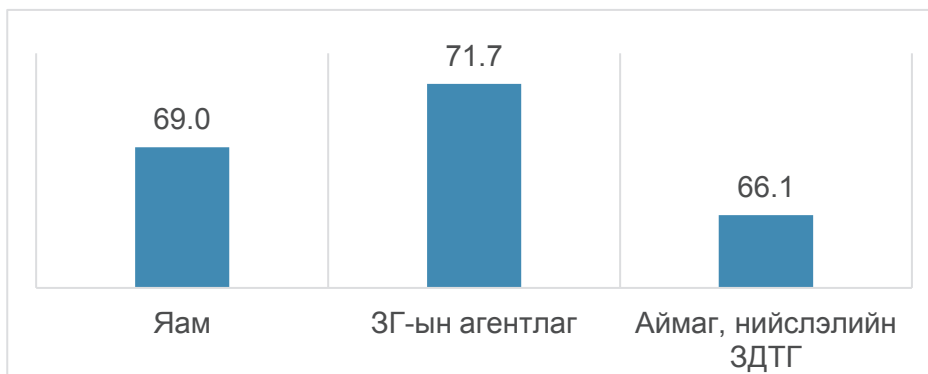
ШБҮ-ний 2018 оны судалгаанд нийтдээ 9411 нэгж (Гадаад шударга байдлын үнэлгээнд 7260 иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл, Дотоод шударга байдлын үнэлгээнд 1360 төрийн албан хаагч, Шинжээчдийн үнэлгээнд 795 шинжээч)-ийг хамруулсан болно.

Зураг 1. Шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

Төрийн байгууллагууд ШБҮ-ээр 100 онооноос 2018 онд дунджаар 68.7 оноо авсан нь өмнөх оны үзүүлэлтээс 1.0 пунктээр буурсан байна. Харин 2015 оны үзүүлэлтээс 5.1 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2. Шударга байдлын үнэлгээ, 2018 оноор, байгууллагаар, хувиар

Үнэлгээнд хамрагдсан байгууллагуудын ШБҮ-ний нийт дунджийг авч үзэхэд ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр дундаж үнэлгээтэй буюу 71.7 гэсэн үзүүлэлттэй гарсан. Яамдын ШБҮ-ний нийт дундаж 69.0 гэсэн үзүүлэлт гарсан. Харин аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын дундаж үнэлгээ 66.1 гарсан нь хамгийн бага дүн болж байна.

Шударга байдлын үнэлгээгээр 2018 онд хамгийн өндөр үнэлгээ авсан байгууллагуудыг дурдвал Соёл, урлагийн газар хамгийн өндөр буюу 83.6, Завхан аймгийн ЗДТГ 83.2, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар 83.1, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар 80.4, Гадаад харилцааны яам 80.2 гэсэн үнэлгээг тус тус авч эхний байруудад эрэмбэлэгдсэн байна.

Харин Ховд аймгийн ЗДТГ 61.2, Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ 59.3, Орхон аймгийн ЗДТГ 57.8, Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ 55.6, Дундговь аймгийн ЗДТГ 55.5 гэсэн үнэлгээг тус тус авч бусад байгууллагатай харьцуулахад бага үнэлгээтэй байна.

БҮЛЭГ 1. СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

1.1 Үндэслэл

Авлигатай тэмцэх газар нь Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.3-т заасны дагуу “авлигын хэлбэр, цар хүрээ, шалтгааныг 2 жилд нэгээс доошгүй удаа судлан авлигын индексийг гаргаж олон нийтэд мэдээлэх”; мөн хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.7-д заасны дагуу “төрийн үйлчилгээ авсан иргэд, байгууллагын судалгаанд тулгуурлан төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинд 2 жил тутамд үнэлгээ гаргаж, олон нийтэд мэдээлэх” чиг үүргийг тус тус хэрэгжүүлдэг.

Эдгээр чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилгоор “Авлигын индекс тооцох аргачлал”-ыг Авлигатай тэмцэх газрын дарга болон Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2009 оны 6 дугаар сарын 23-ны өдрийн 76/(06/69) тоот хамтарсан тушаалаар, “Төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинг үнэлэх аргачлал”-ыг Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2010 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдрийн 59 дугаар тушаалаар тус тус батлан эдгээр аргачлалын дагуу Авлигын индексийг 2009, 2011, 2013 онд, Төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинг 2010, 2012, 2014, 2015 онуудад тооцож, олон нийтэд мэдээлж байсан билээ.

Авлигын индексийг тооцох, төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинг үнэлэх явцад арга зүйгээ улам бүр боловсронгуй болгох, энэ чиглэлээр олон улсын түвшинд гарсан шинэлэг арга зүй, ололт амжилтыг тусгах шаардлага зүй ёсоор тавигдсан юм. Энэхүү шаардлагын дагуу дээрх хоёр судалгааг нэгтгэн бусад улс орны тэргүүн туршлагад үндэслэн “Шударга байдлын үнэлгээний аргачлал”-ыг Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2015 оны А/129 дугаар тушаалаар батлуулсан билээ.

Мөн Засгийн газрын 2013 оны 322 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралтаар баталсан “Захиргааны байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нийтлэг журам”-д зааснаар Авлигатай тэмцэх газраас гаргасан “Байгууллагын шударга байдлын түвшний үнэлгээ” нь төрийн захиргааны байгууллагын үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт болдог байсан. Дээрх журмыг Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам” болгон шинэчлэн баталсан бөгөөд уг журмын 9.9-д “Авлигатай тэмцэх газраас гаргасан шударга байдлын түвшний үнэлгээ нь захиргааны байгууллагын үнэлгээний нэг үзүүлэлт болно” гэж заасан байдаг.

Дээрх үндэслэлийн дагуу Шударга байдлын үнэлгээ 2018 судалгааг хийж гүйцэтгэлээ.

1.2 Шударга байдлын үнэлгээний зорилго, зорилт

Шударга байдлын үнэлгээг дараах зорилго, зорилтын хүрээнд явуулсан.

- Шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлигын шалтгаан нөхцөлийг арилгах, авлигыг таслан зогсоох болон төрийн байгууллагаас авлигатай тэмцэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг суурь мэдээллээр хангах;
- Тухайн байгууллагын үнэлгээг нэмэгдүүлэхэд зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай үйл ажиллагааг тодорхойлох;
- Үнэлгээний үр дүнг олон нийтэд мэдээлэх замаар төрийн байгууллагын зүгээс үнэлгээний үр дүнг сайжруулах хүсэл зоригийг нэмэгдүүлэх, авлигыг бууруулах санал, санаачилга өрнүүлэх, эрмэлзлийг бий болгох.

1.3 Шударга байдлын үнэлгээний систем, хамрах хүрээ

ШБҮ гэж тухайн байгууллагын ГШБҮ, ДШБҮ, ШҮ-ний 62 дэд үзүүлэлтэд тулгуурласан үнэлгээ юм. Үүнд:

- Гадаад шударга байдлын үнэлгээ (ГШБҮ) гэж тухайн байгууллагын шударга байдалд үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн өгч буй үнэлгээг;
- Дотоод шударга байдлын үнэлгээ (ДШБҮ) гэж тухайн байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчдын зүгээс байгууллагынхаа талаар өгч буй үнэлгээг;
- Шинжээчийн үнэлгээ (ШҮ) гэж тухайн байгууллагын шударга байдлын талаарх бодлого боловсруулах, төлөвлөх үе шатанд оролцогчдын өгсөн үнэлгээг хэлнэ.

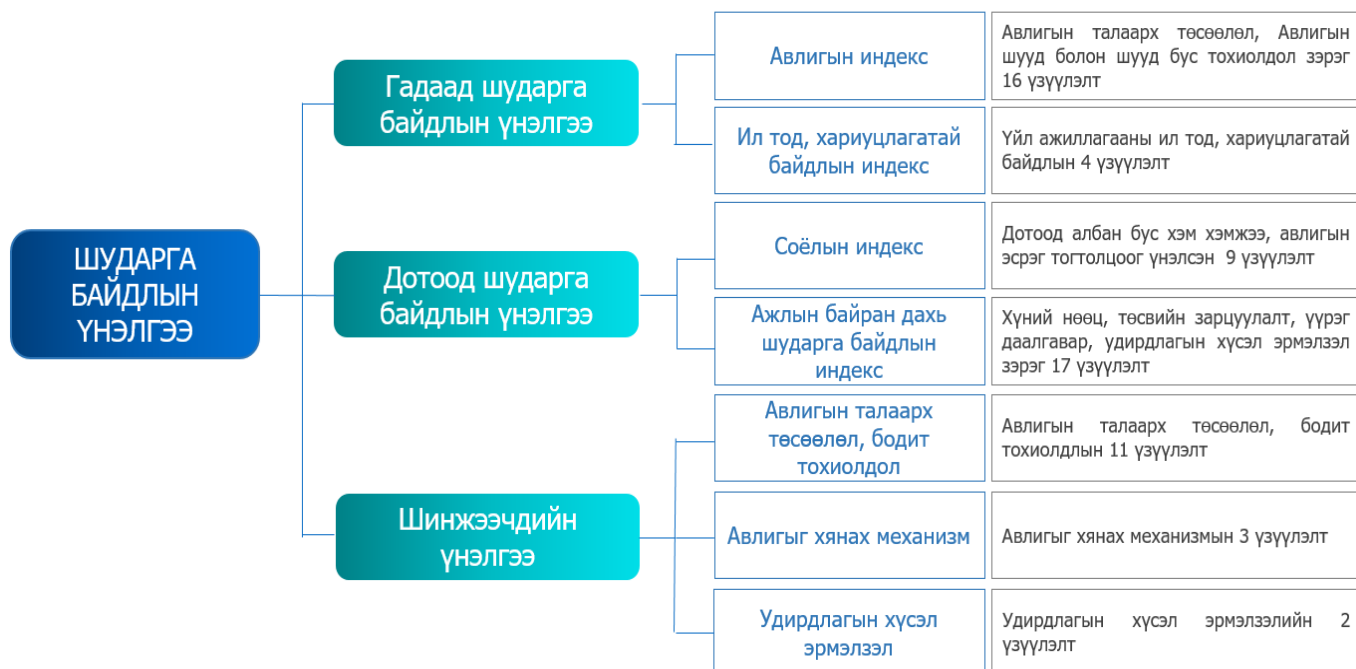
1.4 Шударга байдлын үнэлгээний загвар 2018

Төрийн байгууллагуудын шударга байдлын үнэлгээг гаргахдаа дотоод ШБҮ, гадаад ШБҮ, шинжээчдийн үнэлгээ гэсэн 3 үндсэн үзүүлэлтээр үнэлгээг гаргадаг.

- Дотоод шударга байдлын үнэлгээнд авлигын индекс болон ил тод хариуцлагатай байдлын индексийн нийт 20 үнэлгээний үзүүлэлтүүд багтана.
- Харин гадаад шударга байдлын үнэлгээнд соёлын индекс болон ажлын байран дахь шударга байдлын индексийн нийт 26 үнэлгээний үзүүлэлт багтана.
- Шинжээчийн үнэлгээнд авлигын талаарх төсөөлөл, бодит тохиолдол болон авлигыг хянах механизм, удирдлагын хүсэл эрмэлзлийн нийт 16 үнэлгээний үзүүлэлт багтана.

Шударга байдлын үнэлгээний загварыг дараах зурагт дэлгэрэнгүй үзүүлсэн болно.

Зураг 1. Шударга байдлын үнэлгээний загвар

1.5 Хамрах хүрээ, түүврийн хэмжээ

Хамрах хүрээ

ШБҮ-нд зөвхөн гүйцэтгэх эрх мэдлийн хүрээний байгууллага буюу яам, Засгийн газрын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ыг хамруулдаг бөгөөд тухайн жилд үнэлгээнд хамруулах байгууллагын нэрсийг Авлигатай тэмцэх газрын даргын тушаалаар баталдаг. ШБҮ-ний 2018 оны судалгаанд нийтдээ 62 байгууллага (яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ)-ыг хамруулсан болно.

Зураг 2. Шударга байдлын үнэлгээний систем, хамрах хүрээ

Түүврийн хэмжээ

Энэхүү судалгаанд 13 яам, 22 аймаг, нийслэлийн ЗДТГ, 27 агентлаг хамрагдсан. Үүнийг нэгжийн хувьд задлан авч үзвэл ГШБҮ-нд нийт 7260 иргэн, ДШБҮ-нд 1356 төрийн албан хаагч, ШҮ-нд 795 шинжээч буюу нийт 9411 оролцогчийг хамруулсан.

1.6 Мэдээлэл цуглуулалт

ШБҮ-ний судалгааг АТГ-аас нэгдсэн удирдамжаар хангаж ажилласан бөгөөд үнэлгээг судалгаа, зөвлөх үйлчилгээний “Эс Ай Си Эй” ХХК гүйцэтгэсэн.

“Эс ай Си Эй” ХХК нь 2018 оны 6 дугаар сарын 20-ны өдрийн №177 тоот гэрээний хүрээнд хүлээсэн үүргийн дагуу зөвлөх үйлчилгээний ажлыг улсын хэмжээнд 2018 оны 9 дүгээр сарын 10-аас 11 дүгээр сарын 30-ны хооронд амжилттай зохион байгууллаа. Үнэлгээний мэдээлэл цуглуулалтын ажилд хот, хөдөөд нийт 48 судлаач 84 хонгийн хугацаанд ажиллаж судалгааны ажлыг амжилттай гүйцэтгэлээ.

БҮЛЭГ 2. ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН

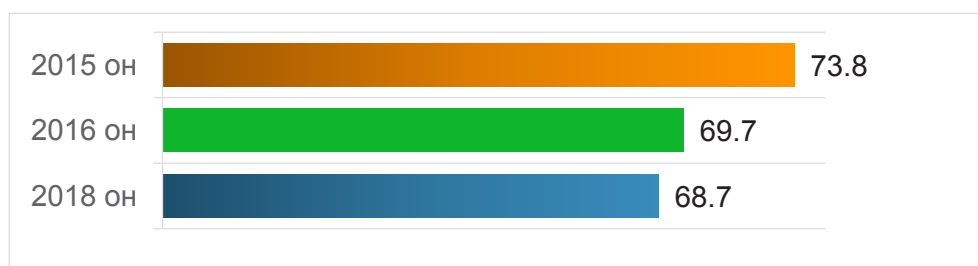
Төрийн байгууллагуудын шударга байдлын үнэлгээний үр дүнг дараах 4 дэд сэдвийн хүрээнд хүргэж байна. Үүнд:

1. Шударга байдлын үнэлгээний үр дүн
2. Гадаад шударга байдлын үнэлгээний үр дүн
3. Дотоод шударга байдлын үнэлгээний үр дүн
4. Шинжээчийн үнэлгээний үр дүн

2.1 Шударга байдлын үнэлгээний үр дүн

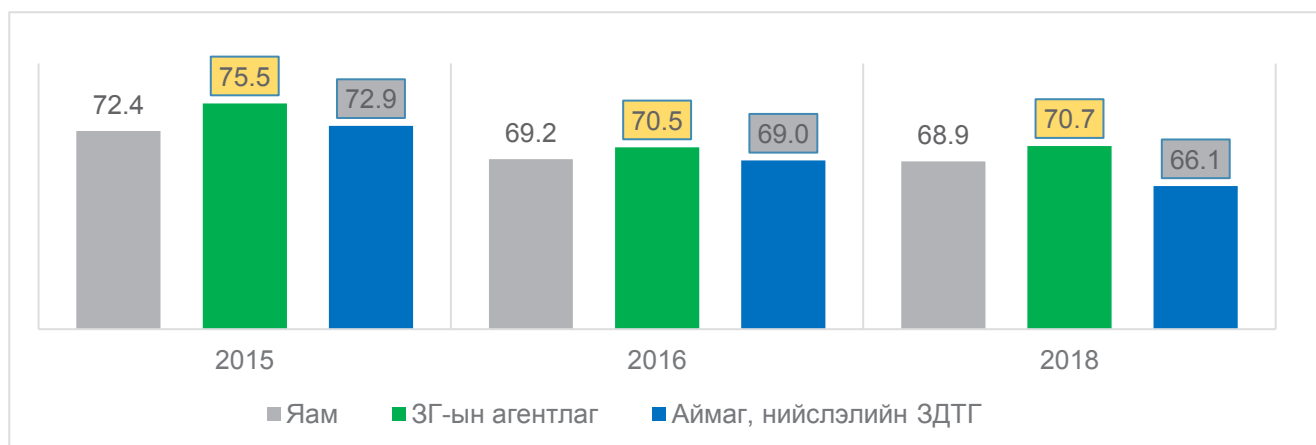
Шударга байдлын үнэлгээний үр дүнг гаргахдаа өмнөх 2 судалгааны үр дүн буюу 2015, 2016 оны судалгааны үр дүнгүүдтэй харьцуулан, яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээг гаргасан байгаа болно.

Зураг 3. Шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

Судалгаанд хамрагдсан нийт оролцогчдын үнэлгээгээр 2018 оны шударга байдлын үнэлгээ 68.7 хувь гарч энэ нь өнгөрсөн судалгааны буюу 2016 оны үзүүлэлтээс 1.0 пунктээр буурсан байна. Харин 2015 оны судалгааны үзүүлэлтээс 5.1 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4. Байгууллагуудын шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

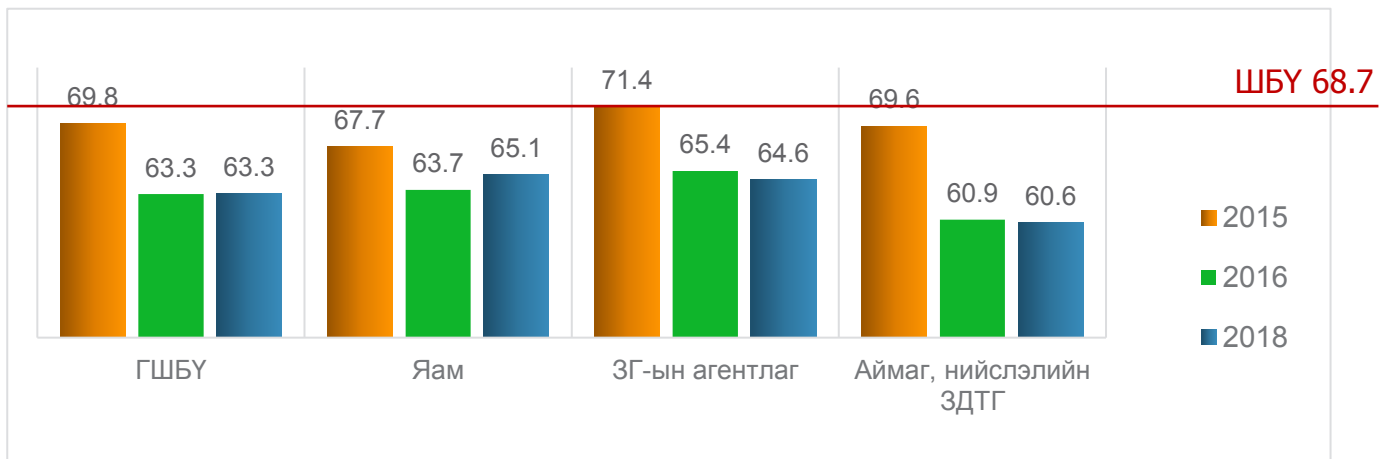

Яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын шударга байдлын үнэлгээг авч үзвэл өнгөрсөн судалгааны буюу 2016 оны үзүүлэлттэй харьцуулахад ЗГ-ын агентлагийн шударга байдлын үнэлгээнд ахиц гарсан бол аймгуудын ЗДТГ-ын хувьд 2.9 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Харин яамдын шударга байдлын үнэлгээ 0.3 пунктээр буурсан байгаа нь ажиглагдаж байна.

2.2 Гадаад шударга байдлын үнэлгээний үр дүн

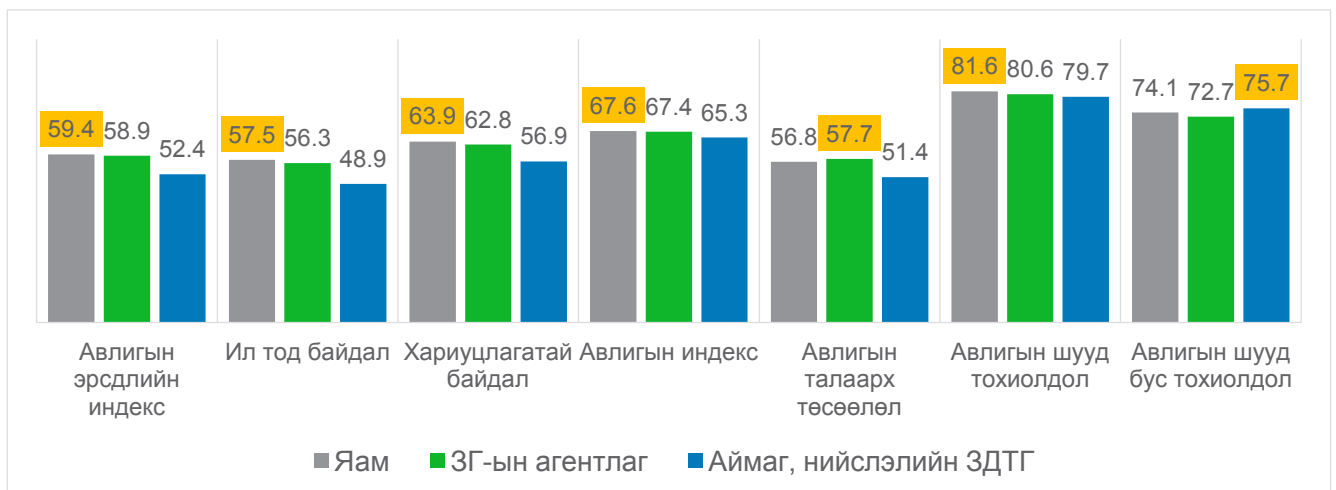
Гадаад шударга байдлын үнэлгээ мөн дээрхтэй адил өмнөх 2 судалгааны үр дүн буюу 2015, 2016 оны судалгааны үр дүнгүүдтэй харьцуулан гаргасан. Мөн ГШБҮ-ний гол үзүүлэлтүүд болох авлигын эрсдэлийн индекс, ил тод байдал, хариуцлагатай байдал, авлигын индекс, авлигын талаарх төсөөлөл, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол зэрэг үзүүлэлтүүдээр үнэлгээг гаргасан.

Зураг 5. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

Гадаад шударга байдлын үнэлгээний хувьд /үйлчлүүлэгчдийн үнэлгээ/ 63.3 хувьтай гарсан ба шударга байдлын үнэлгээнээс 5.4 пунктээр бага гарсан байгаа нь үйлчлүүлэгч, иргэдийн хувьд төрийн байгууллагуудын шударга байдалд тааруу үнэлгээ өгч байгааг илтгэж байна. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ нь өмнөх судалгааны үр дүнтэй мөн адил 63.3 хувьтай гарсан байгаа бол яамдын үнэлгээ 1.4 пунктээр нэмэгдсэн, ЗГ-ын агентлагуудын үнэлгээ 0.8 пунктээр буурсан, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээ 0.3 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Дээрх графикаас харахад судалгаанд оролцогчид яамдын шударга байдлыг өндрөөр үнэлсэн нь харагдаж байна.

Зураг 6. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, дэд үзүүлэлтээр, хувиар

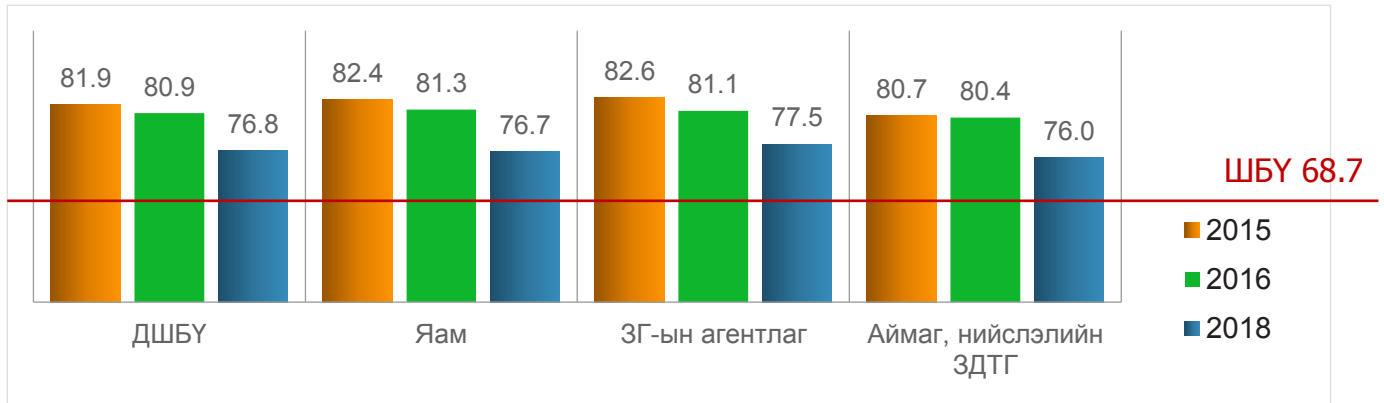

Гадаад шударга байдлын 2018 оны үнэлгээг дэд үзүүлэлт тус бүрээр нь авч үзэхэд дээрхтэй мөн адил яамд хамгийн өндөр үнэлгээг авсан байна. Харин дэд үзүүлэлтүүд дотроос авлигын талаарх төсөөллийн үнэлгээгээр ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 57.5, авлигын шууд бус тохиолдлын үнэлгээгээр аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ууд хамгийн өндөр буюу 75.7 гэсэн үнэлгээг авсан байна.

2.3 Дотоод шударга байдлын үнэлгээний үр дүн

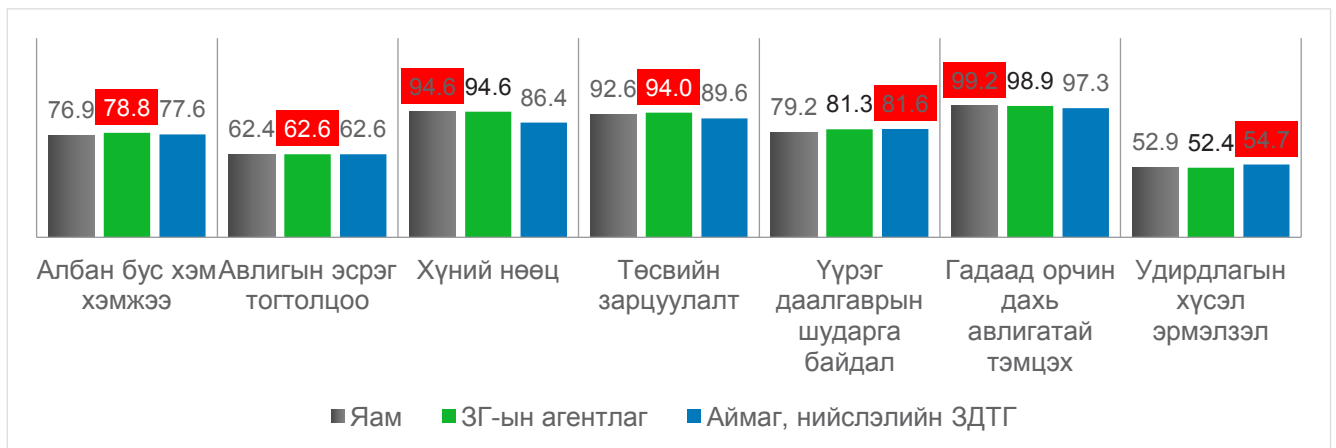
Дотоод шударга байдлын үнэлгээг өмнөх 2 судалгааны үр дүн буюу 2015, 2016 оны судалгааны үр дүнгүүдтэй харьцуулан гаргасан. Мөн ДШБҮ-ний гол үзүүлэлтүүд болох албан бус хэм хэмжээ, авлигын эсрэг тогтолцоо, хүний нөөц, төсвийн зарцуулалт, үүрэг даалгаврын шударга байдал, гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх, удирдлагын хүсэл эрмэлзэл зэрэг үзүүлэлтүүдээр үнэлгээг гаргасан.

Зураг 7. Дотоод шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

Дотоод шударга байдлын үнэлгээ буюу байгууллагын ажилтан, албан хаагчдын үнэлгээ 76.8 хувь буюу ерөнхий үнэлгээнээс 8.1 пунктээр өндөр гарсан байгаа нь төрийн албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг өндрөөр үнэлдэг болох нь харагдаж байна. Гэвч энэ нь өмнөх оны судалгаанаас 4.1 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Үүнийг яам, ЗГ-ын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын ДШБҮ мөн адил бүгд буурсан байгаа нь бататган харуулж байна.

Зураг 8. Дотоод шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, дэд үзүүлэлтээр, хувиар

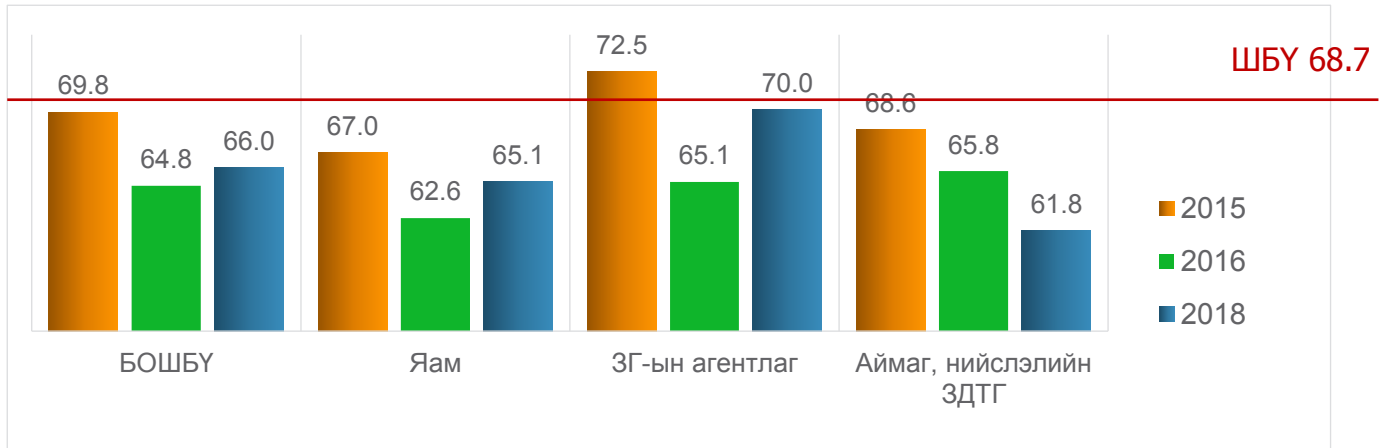

Дотоод шударга байдлын 2018 оны үнэлгээг дэд үзүүлэлт тус бүрээр нь авч үзэхэд албан бус хэм хэмжээний үнэлгээгээр ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 78.8, авлигын эсрэг тогтолцооны үнэлгээгээр ЗГ-ын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ууд хамгийн өндөр буюу 62.2, хүний нөөцийн үнэлгээгээр яам, ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 94.6, төсвийн зарцуулалтын үнэлгээгээр ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 94.0, Үүрэг даалгаврын шударга байдлын үнэлгээгээр аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ууд хамгийн өндөр буюу 81.6, гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх үнэлгээгээр яамд хамгийн өндөр буюу 99.2, удирдлагын хүсэл эрмэлзлийн үнэлгээгээр аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ууд хамгийн өндөр буюу 54.7 гэсэн үнэлгээг тус тус авсан байна. Дээрх 7 дэд үзүүлэлтийн 4-т нь ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр үнэлгээ авсан байгаагаас үзэхэд ДШБҮ нь яамд болон аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээнээс өндөр байгаа нь харагдаж байна.

2.4 Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээний үр дүн

Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээг өмнөх 2 судалгааны үр дүн буюу 2015, 2016 оны судалгааны үр дүнгүүдтэй харьцуулан гаргасан. Мөн ШШБҮ-ний гол үзүүлэлтүүд болох авлигын талаарх төсөөлөл, авлигыг хянах механизм, авлигын бодит тохиолдол, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл зэрэг үзүүлэлтүүдээр үнэлгээг гаргасан.

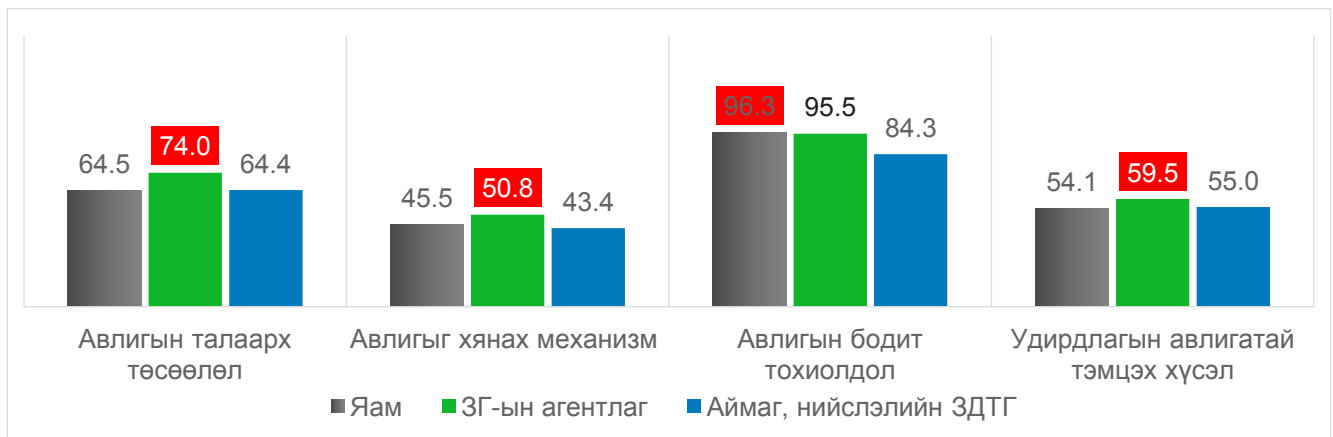
Зураг 9. Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээ буюу эксперт, шинжээчдийн үнэлгээ 66.0 хувьтай гарсан байна. Энэ үзүүлэлт ерөнхий үнэлгээнээс 2.7 пунктээр бага гарсан ба эксперт, шинжээчид байгууллагын шударга байдалд тааруу үнэлгээ өгч байгааг илтгэж байна.

ШШБҮ-г байгууллага бүрээр ангилан авч үзвэл яамдын үнэлгээ 2.5 пунктээр, ЗГ-ын агентлагуудын үнэлгээ 4.6 пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байгаа бол аймгийн, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээ 4.0 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна

Зураг 10. Шинжээчдийн шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, дэд үзүүлэлтээр, хувиар

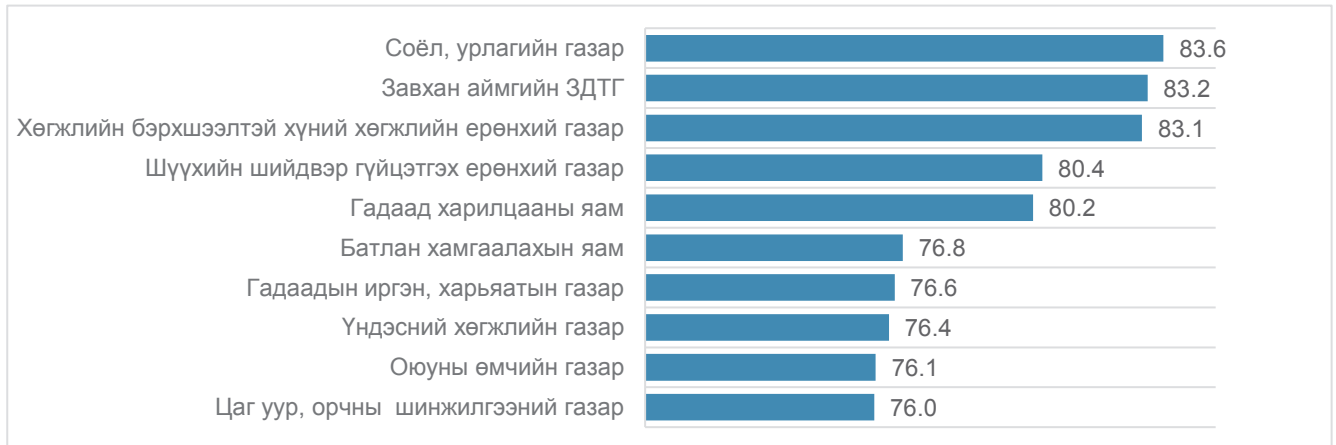
Шинжээчдийн шударга байдлын 2018 оны үнэлгээг дэд үзүүлэлт тус бүрээр нь авч үзэхэд авлигын талаарх төсөөллийн үнэлгээгээр ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 74.0, авлигыг хянах механизмын үнэлгээгээр мөн ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 50.8, авлигын бодит тохиолдлын үнэлгээгээр яамд хамгийн өндөр буюу 96.3, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл эрмэлзлийн үнэлгээгээр ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр буюу 59.5 гэсэн үнэлгээг тус тус авсан байна. Дээрх 4 дэд үзүүлэлтийн 3-т нь ЗГ-ын агентлагууд хамгийн өндөр үнэлгээ авсан байгаагаас үзэхэд ШШБҮ нь яамд болон аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээнээс өндөр байгаа нь харагдаж байна.

БҮЛЭГ 3. БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ

Байгууллагуудын шударга байдлын үнэлгээг гаргахдаа байгууллагын төрлөөр нь ангилан яамдын ШБҮ, засгийн газрын агентлагуудын ШБҮ, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын ШБҮ гэсэн 3 түвшинд хуваан авч үзсэн.

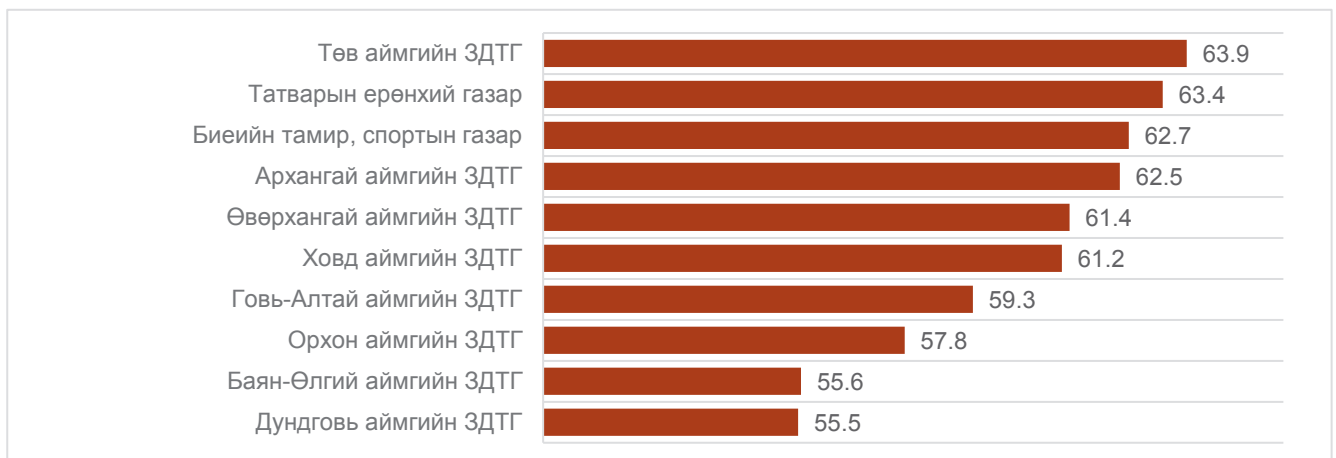
Нийт 62 байгууллага ШБҮ-нд хамрагдсанаас Соёл, урлагийн газар хамгийн өндөр үнэлгээг авсан. Нийт 62 байгууллагаас Соёл, урлагийн газар, Завхан аймгийн ЗДТГ, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, Батлан хамгаалахын яам зэрэг 5 байгууллага 80 хувиас дээш үнэлгээ авсан.

Зураг 11. Хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 10 байгууллага, хувиар

Шударга байдлын үнэлгээгээр 2018 онд хамгийн өндөр үнэлгээ авсан байгууллагуудыг дурдвал Соёл, урлагийн газар хамгийн өндөр буюу 83.6, Завхан аймгийн ЗДТГ 83.2, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар 83.1, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар 80.4, Гадаад харилцааны яам 80.2, Батлан хамгаалахын яам 76.8, Гадаадын иргэн, харьяатын газар 76.6, Үндэсний хөгжлийн газар 76.4, Оюуны өмчийн газар 76.1, Цаг уур, орчны шинжилгээний газар 76.0 гэсэн үнэлгээг тус тус авч эхний 10-т эрэмбэлэгдсэн байна.

Зураг 12. Хамгийн бага үнэлгээ авсан 10 байгууллага, хувиар

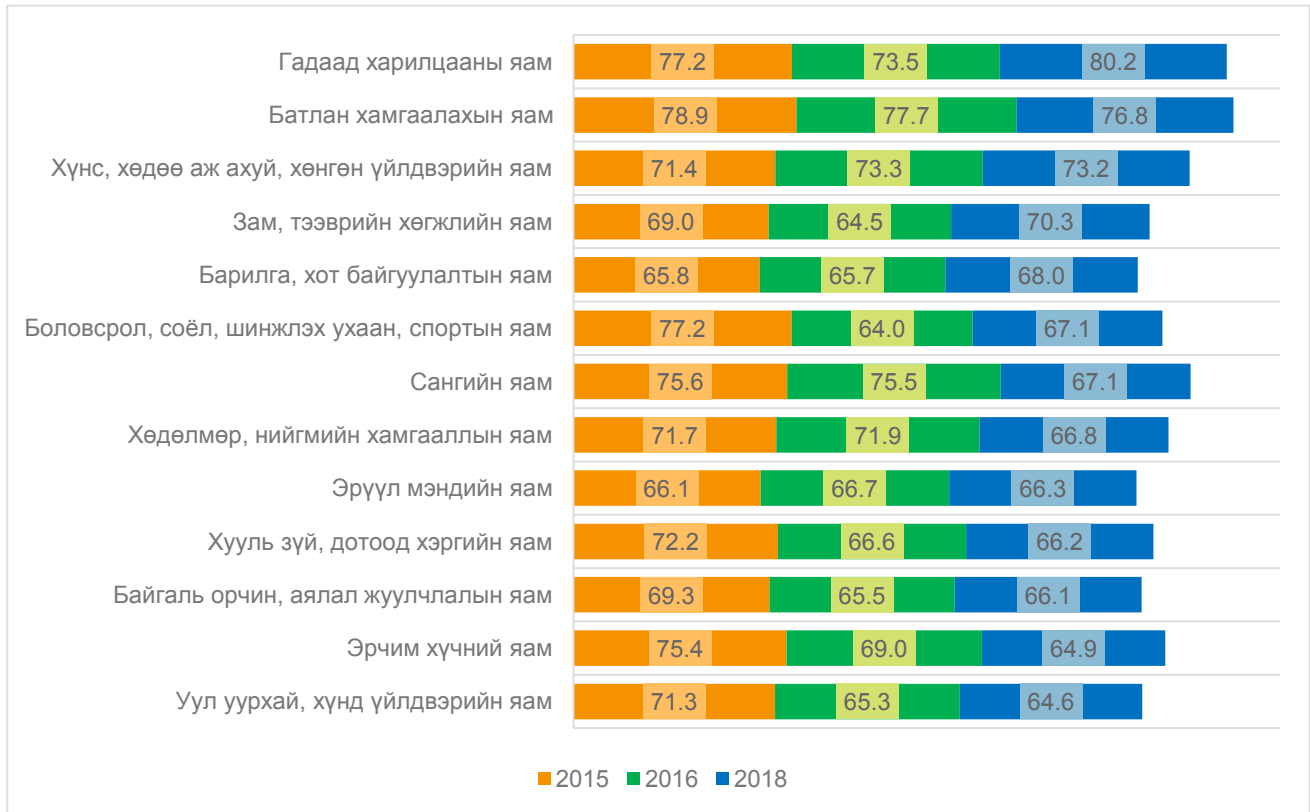
Шударга байдлын үнэлгээгээр 2018 онд хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагуудыг дурдвал Төв аймгийн ЗДТГ 63.9, Татварын ерөнхий газар 63.4, Биеийн тамир, спортын газар 62.7, Архангай аймгийн ЗДТГ 62.5, Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ 61.4, Ховд аймгийн ЗДТГ 61.2, Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ 59.3, Орхон аймгийн ЗДТГ 57.8, Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ 55.6, Дундговь аймгийн ЗДТГ 55.5 гэсэн үнэлгээг тус тус авч сүүлийн 10-т эрэмбэлэгдсэн байна.

Дэлгэрэнгүй мэдээллийг хавсралт 1- ээс үзнэ үү.

3.1 Яамдын шударга байдлын үнэлгээ

Яамдын шударга байдлын үнэлгээнд 13 яам хамрагдсан ба нийт дундаж үнэлгээ нь 69.0 хувьтай гарсан. Доорх зурагт яамдын 2015, 2016, 2018 оны шударга байдлын үнэлгээг харьцуулан гаргасан.

Зураг 13. Яамдын шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

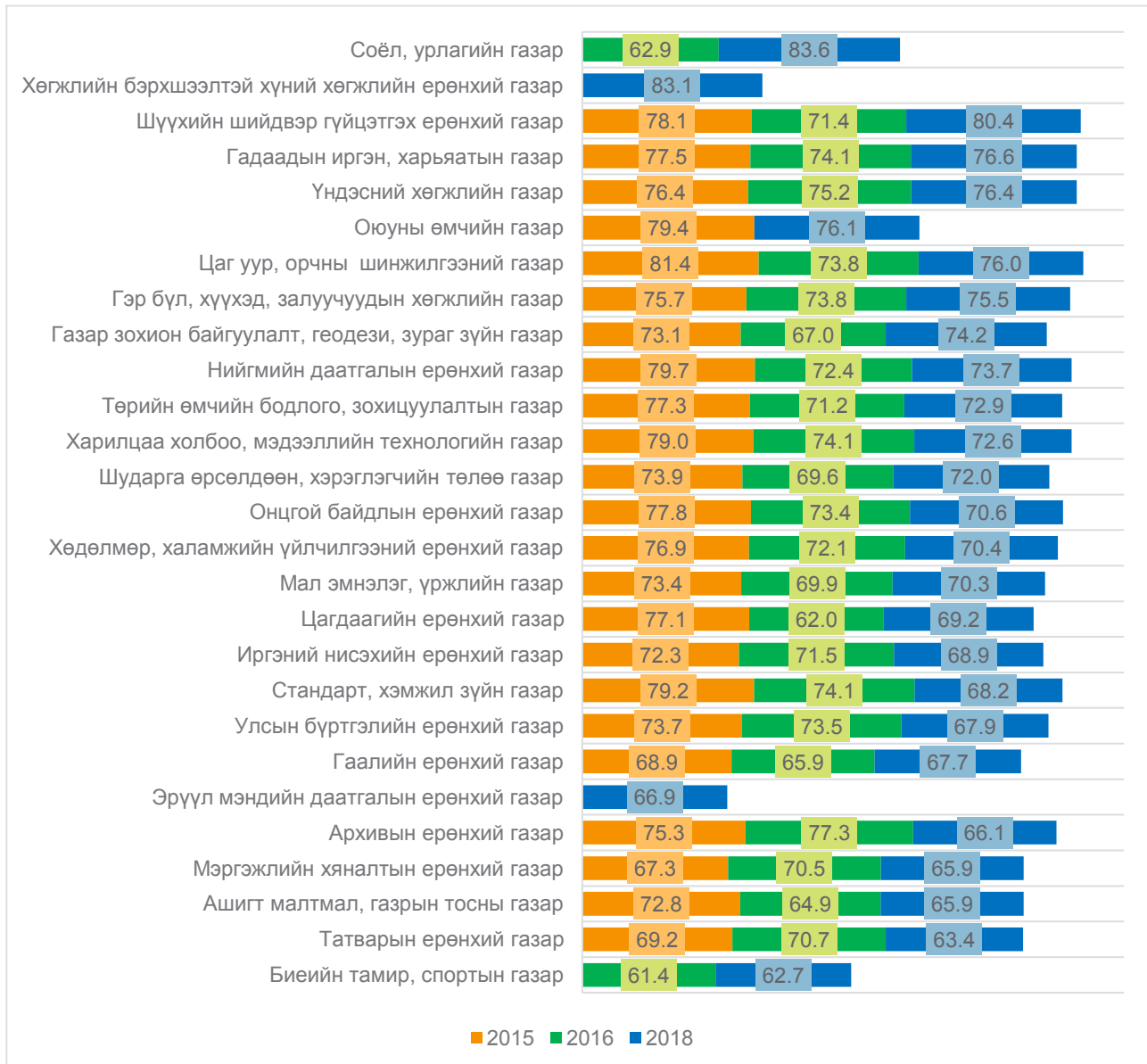
Яамдын хувьд 2018 оны шударга байдлын үнэлгээгээр Гадаад харилцааны яам хамгийн өндөр үнэлгээ буюу 80.2 оноог авсан бол үүний дараа 2-рт Батлан хамгаалахын яам 76.8, 3-рт Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам 73.2 гэсэн үнэлгээг тус тус авч, эхний 3 байрыг эзэлсэн. Харин хамгийн бага үнэлгээг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам авсан байна.

3.2 ЗГ-ын агентлагуудын үнэлгээ

ЗГ-ын агентлагуудын үнэлгээнд 27 агентлаг хамрагдсан ба нийт дундаж үнэлгээ нь 71.7 хувьтай гарсан.

Доорх зурагт тус агентлагуудын 2015, 2016, 2018 оны шударга байдлын үнэлгээг харьцуулан гаргасан.

Зураг 14. ЗГ-ын агентлагуудын шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

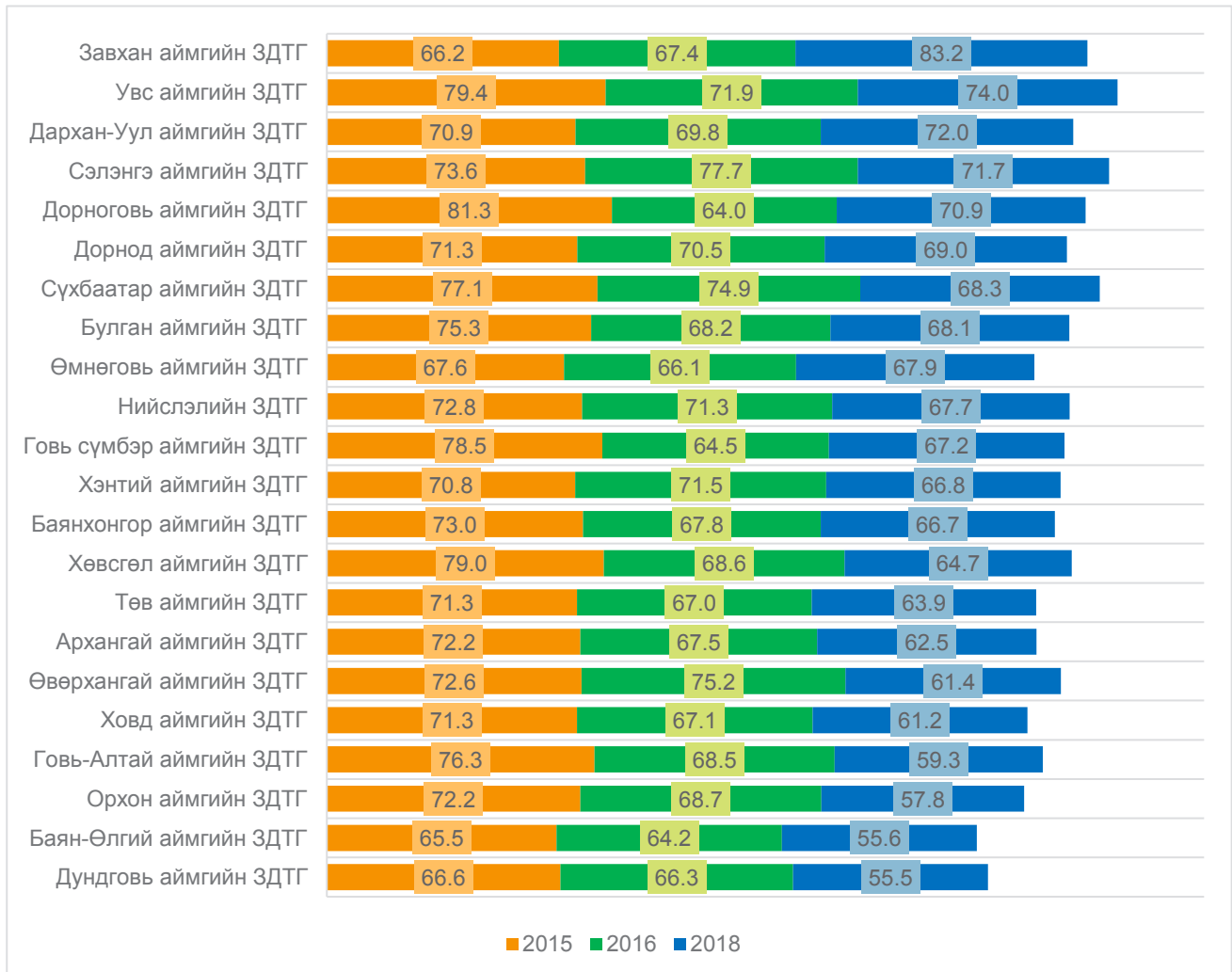
Засгийн газрын агентлагуудын 2018 оны шударга байдлын үнэлгээгээр Соёл, урлагийн газар хамгийн өндөр үнэлгээ буюу 83.6, үүний дараа 2-рт Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар 83.1, 3-рт Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар 80.4 гэсэн үнэлгээг тус тус авч, эхний 3 байрыг эзэлсэн байна. Харин бага үнэлгээг Биеийн тамир, спортын газар авсан байна.

3.3 Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын үнэлгээ

Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын үнэлгээнд 22 ЗДТГ хамрагдсан ба нийт дундаж үнэлгээ нь 66.1 хувьтай гарсан.

Доорх зурагт тус ЗДТГ-уудын 2015, 2016, 2018 оны шударга байдлын үнэлгээг харьцуулан гаргасан.

Зураг 15. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын шударга байдлын үнэлгээ, оноор, хувиар

Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээгээр Завхан аймгийн ЗДТГ хамгийн өндөр үнэлгээ буюу 83.2, үүний дараа 2-рт Увс аймгийн ЗДТГ 74.0, 3-рт Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ 72.0 гэсэн үнэлгээг тус тус авч, эхний 3 байрыг эзэлсэн байна. Харин хамгийн бага үнэлгээг Дундговь аймгийн ЗДТГ авсан байна.

БҮЛЭГ 4. МОНГОЛ УЛС ДАХЬ АВЛИГЫН ТӨСӨӨЛӨЛ

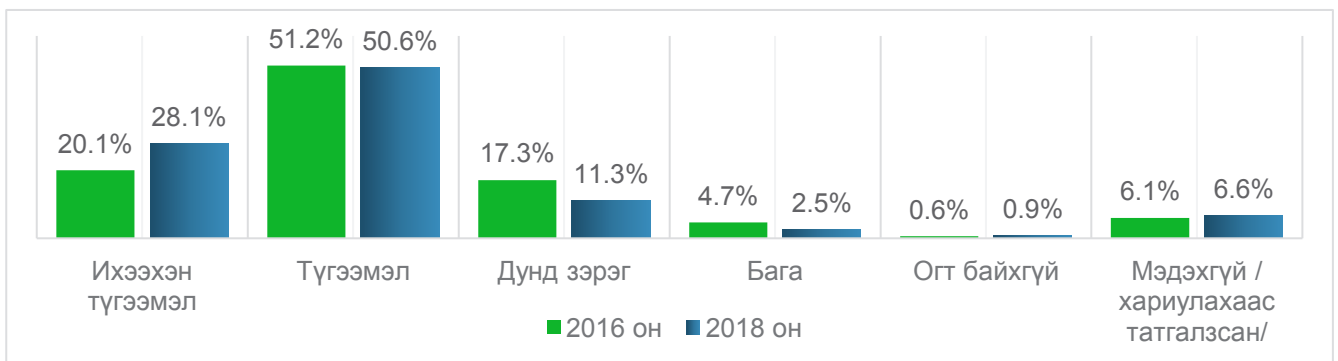
Энэхүү бүлэг нь шударга байдлыг түвшнийг тогтоохтой холбоогүй бөгөөд зөвхөн Монгол улс дахь авлигыг үнэлэх зорилготойгоор шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд нэмэгдэж орж ирсэн бүлэг юм.

Монгол улс дахь авлигын төсөөлөл бүлгийн хүрээнд Монгол улсын авлигын өнөөгийн байдал болон авлига хамгийн их тархсан институц, ирэх 2 жилийн авлигын нөхцөл байдлын талаар судалгаанд оролцогчдоос санаа бодлыг авч судалгааны үр дүнд нэгтгэснээ хүргэж байна.

4.1 Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал

Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдлыг тодорхойлохдоо судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байна вэ? гэсэн асуултаар тодруулсан ба хариултуудын хувьд ихээхэн түгээмэл, түгээмэл, дунд зэрэг, бага, огт байхгүй, мэдэхгүй гэсэн хариултуудын үр дүнг авч дараах байдлаар нэгтгэсэн. Энэхүү үр дүнгээ 2016 оны судалгааны үр дүнтэй харьцуулан үзүүлэв.

Зураг 16. Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байна вэ?

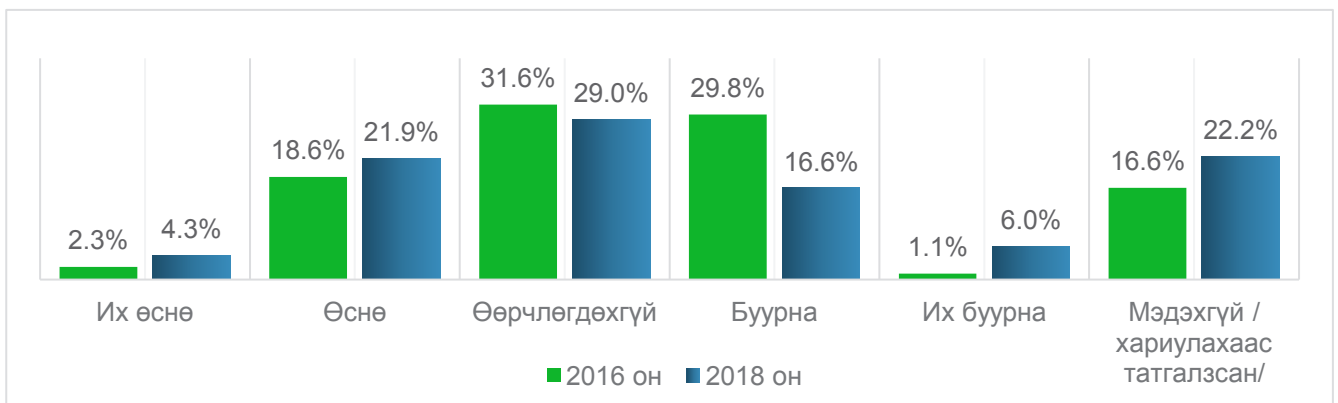

Судалгаанд оролцогчдын 28.3 хувь нь Монгол Улсад авлига ихээхэн түгээмэл байна гэж хариулсан бол энэ нь өмнөх судалгаа буюу 2016 оны үр дүнгээс 8.0 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Мөн 50.6 хувь нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байна гэж хариулжээ. Үүнээс харахад нийт судалгаанд оролцогчдын 78.7 хувь нь Монгол улсад авлига түгээмэл байна гэж үзсэн байна.

4.2 Монгол Улсын ирэх 2 жилийн авлигын нөхцөл байдал

Монгол улсын ирэх 2 жилийн авлигын нөхцөл байдлыг тодорхойлохдоо судалгаанд оролцогчдоос Ирэх 2 жилд Монгол Улс дахь авлигын түвшин хэр өөрчлөгдөх вэ? гэсэн асуултаар тодруулсан ба хариултуудын хувьд их өснө, өснө, өөрчлөгдөхгүй, буурна, их буурна, мэдэхгүй гэсэн хариултуудын үр дүнг авч дараах байдлаар нэгтгэсэн. Энэхүү үр дүнгээ 2016 оны судалгааны үр дүнтэй харьцуулан үзүүлэв.

Зураг 17. Ирэх 2 жилд Монгол Улс дахь авлигын түвшин хэр өөрчлөгдөх вэ?

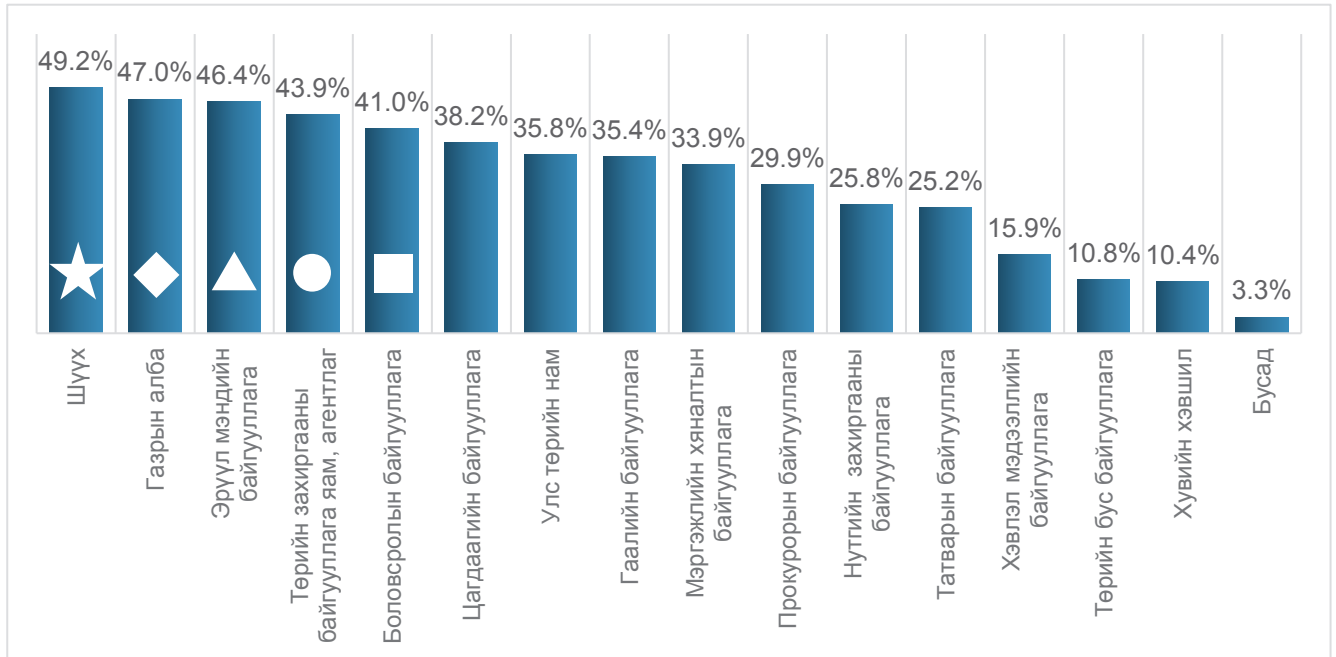

Судалгаанд оролцогчдын 29.0 хувь нь ирэх 2 жилд Монгол Улсын авлигын түвшин өөрчлөгдөхгүй гэж хамгийн өндөр хувьтай хариулсан байгаа бол 21.9 хувь нь авлига өснө гэж хариулсан байна. Харин 22.2 хувь нь дээрх асуултад мэдэхгүй гэж хариулсан буюу хариулахаас татгалзсан байна. Ирэх 2 жилд авлигын түвшин буурна гэж 16.6 хувь нь хариулсан байгаа бол энэ нь өмнөх судалгаа буюу 2016 оны үр дүнгээс 13.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байгаа нь ирэх жилүүдэд Монгол Улс дахь авлигын түвшин буурна гэдэгт олон нийт итгэлгүй байгааг илтгэж байна.

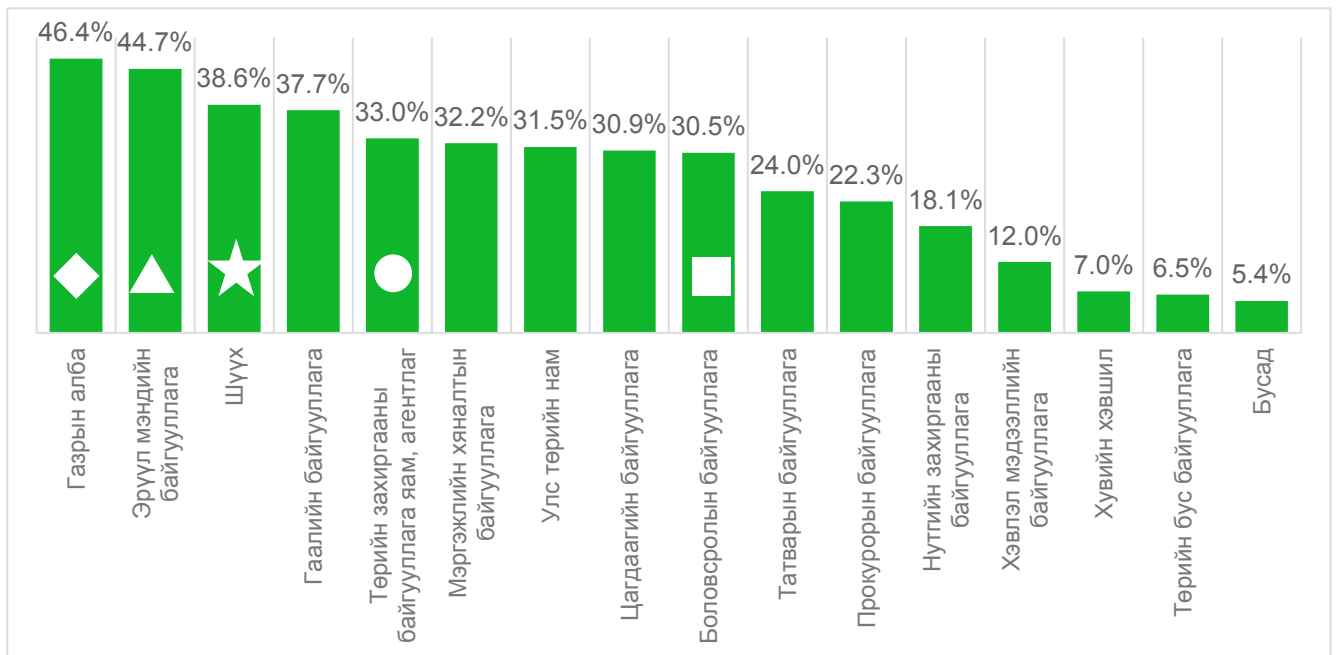
4.3 Монгол Улсад авлига их тархсан институц

Энэ хэсэгт 2018 онд Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институцыг 2016 оны судалгааны үр дүнтэй харьцуулан харууллаа.

Зураг 18. Монгол Улсад авлига их тархсан институц, 2018 он, хувиар

Зураг 19. Монгол Улсад авлига их тархсан институц, 2016 он, хувиар

Монгол Улсад авлига их тархсан институцээр 2016 онд Шүүхийн байгууллага 3-рт эрэмбэлэгдэж байсан бол 2018 онд 1-рт эрэмбэлэгдэж 2 байраар урагшилж авлига их тархсан институц гэж 49.2 хувьтай нэрлэгдсэн байна.

Газрын алба 2016 онд 1-рт эрэмбэлэгдэж байсан бол 2018 онд 2-рт эрэмбэлэгдэж 1 байраар ухран авлига их тархсан институц гэж 47.0 хувьтай нэрлэгдсэн байна.

Эрүүл мэндийн байгууллага 2016 онд 2-рт эрэмбэлэгдэж байсан бол 2018 онд 3-рт эрэмбэлэгдэж 1 байраар ухран авлига их тархсан институц гэж 46.4 хувьтай нэрлэгдсэн байна.

Төрийн захиргааны байгууллага яам, агентлаг 2016 онд 5-рт эрэмбэлэгдэж байсан бол 2018 онд 4-рт эрэмбэлэгдэж 1 байраар урагшилж авлига их тархсан институц гэж 43.9 хувьтай нэрлэгдсэн байна.

Боловсролын байгууллага 2016 онд 9-рт эрэмбэлэгдэж байсан бол 2018 онд 5-рт эрэмбэлэгдэж 4 байраар урагшлан авлига их тархсан институц гэж 41.0 хувьтай нэрлэгдсэн байна.

Дээрхээс харахад Шүүх, Газрын алба, Эрүүл мэндийн байгууллага, Төрийн захиргааны байгууллага яам, агентлагууд 2016 онд ч эхний 5-д эрэмбэлэгдэж байсан бол 2018 онд ч мөн ялгаагүй эхний 5-д эрэмбэлэгдсэн байна. Үүн дээр нэмэгдээд 9-р байраас урагшилж Боловсролын байгууллага 5-д эрэмбэлэгдсэн байна.

БҮЛЭГ 5. ДҮГНЭЛТ

Авлигын эсрэг хуульд заасны дагуу Авлигатай тэмцэх газраас Шударга байдлын үнэлгээг гурав дахь удаагаа зохион байгуулаад байна. Шударга байдлын үнэлгээгээр 2018 онд нийтдээ 62 байгууллагыг үнэлсэн бөгөөд үнэлгээний судалгаанд нийтдээ 9411 нэгжээс мэдээлэл цуглуулах ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгуулан ажиллав.

Төрийн байгууллагыг авлигаас ангид байлгах, урьдчилан сэргийлэх, авлига үүсэх шалтгаан нөхцөлийг арилгах чиглэлд хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны нэг хэлбэр нь шударга байдлын үнэлгээний судалгаа юм. Судалгааны үр дүнд үндэслэн авлигын шалтгаан нөхцөлийг илрүүлэн тэдгээрийг арилгахад чиглэгдсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх нь зүйтэй.

Судалгаанд хамрагдсан нийт оролцогчдын үнэлгээгээр шударга байдлын үнэлгээ 68.8 хувь гарч өнгөрсөн оны үзүүлэлтээс 1.0 пунктээр буурсан байна. Анх судалгаа хийгдсэн 2015 оны үнэлгээтэй харьцуулахад 5.0 пунктээр бага үзүүлэлттэй гарсан байна. Үнэлгээ буурахад гол нөлөөлж буй үзүүлэлт бол гадаад шударга байдлын үнэлгээ буюу тухайн байгууллагаар үйлчлүүлж буй үйлчлүүлэгч иргэдийн үнэлгээ байсан.

Үйлчлүүлэгч, иргэдийн үнэлгээнээс харахад байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод байдалд хамгийн их анхаарч ажиллах шаардлагатай байна.

Дотоод шударга байдлын үнэлгээний хувьд үнэлгээ бага гарахад нөлөөлж байгаа гол үзүүлэлт нь авлигын эсрэг тогтолцоо болон байгууллагын удирдлагын авлигаас ангид байх хүсэл эрмэлзэл байсан.

Бодлогод оролцогчийн үнэлгээнд авлигыг хянах механизм болон байгууллагын удирдлагын авлигаас ангид байх хүсэл эрмэлзэл хамгийн их нөлөөг үзүүлж байлаа.

Үнэлгээг байгууллагаар авч үзвэл 2018 онд Соёл, урлагийн газар, Завхан аймгийн ЗДТГ, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, Гадаад харилцааны яам, Батлан хамгаалахын яам зэрэг байгууллагууд хамгийн өндөр үнэлгээг авсан байна.

Харин яамдаас Эрчим хүчний яам, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, ЗГ-ын агентлагуудаас Татварын ерөнхий газар, Биеийн тамир спортын газар, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-аас Баян-Өлгий, Дундговь аймгийн ЗДТГ-ууд харьцангуй бага оноо авчээ.

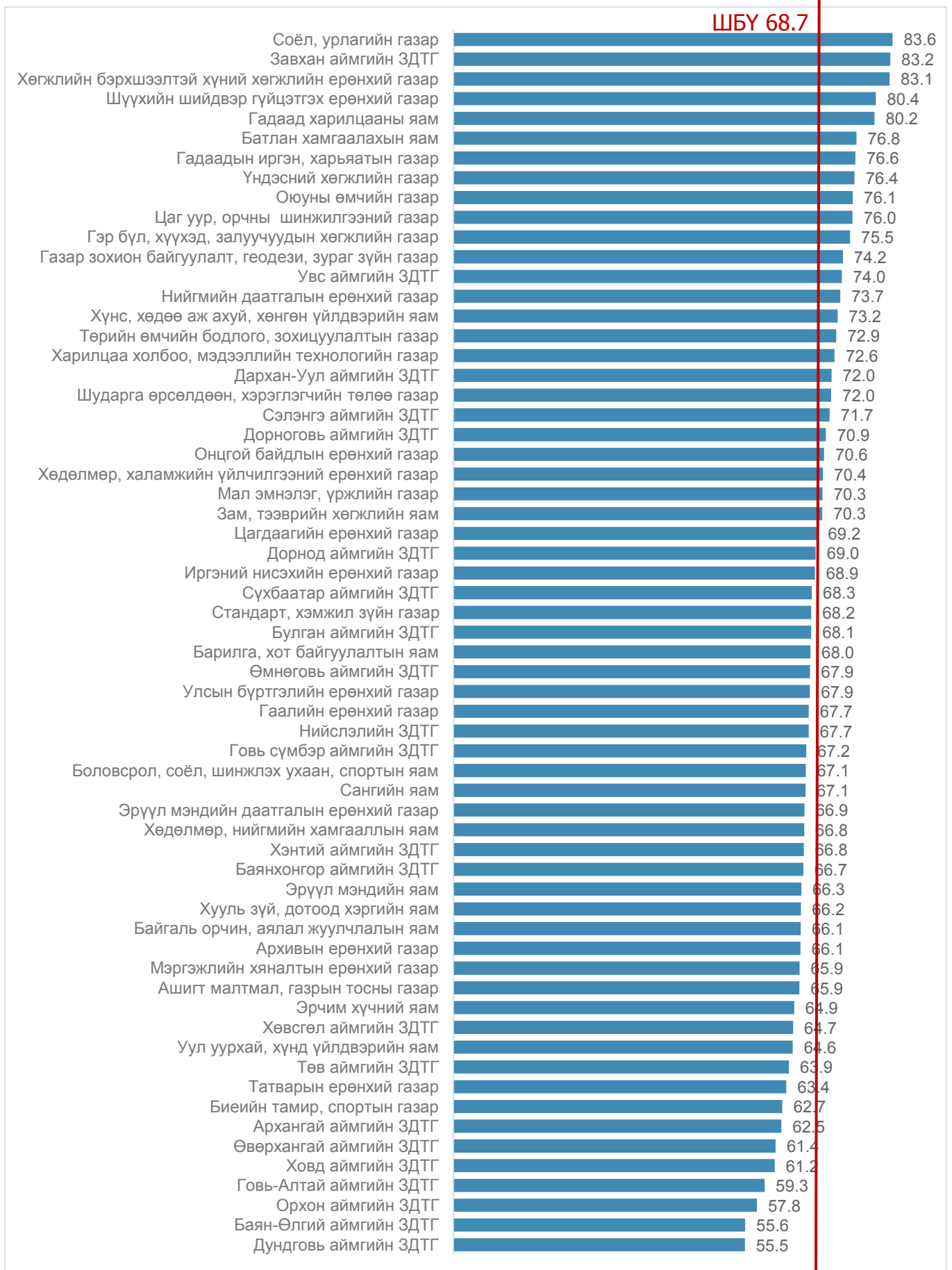
Үнэлгээнд хамрагдсан 62 байгууллагын авсан үнэлгээ нь 55.3-83.6 онооны хооронд байгаа нь цаашид үнэлгээг нэмэгдүүлэх чиглэлээр анхаарал хандуулах шаардлагатай байгааг харуулж байна.

Үнэлгээнд яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ гэсэн байгууллагыг хамруулсан бөгөөд аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын дундаж үнэлгээ 66.1 гарсан нь хамгийн бага дүн болж байна.

Шударга байдлын үнэлгээг сайжруулах хүрээнд төрийн байгууллагуудын хувьд ил тод байдал, авлигын эсрэг тэмцэх хүсэл эрмэлзэл, авлигыг хянах механизмыг сайжруулах талд илүү анхаарч ажиллах шаардлагатай байна. Мөн түүнчлэн байгууллагын дотоод хяналт, аудитын үйл ажиллагаанд анхаарах нь зүйтэй юм.

ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛ

Хавсралт 1. Шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар

Хавсралт 2. Гадаад шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар

Д/д	Байгууллаганы нэр	ГАДААД ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ	Авлигын эрсдлийн индекс	Ил тод байдал	Хариуцлагат ай байдал	Авлигын индекс	Авлигын талаарх төсөөлөл	Авлигын шууд тохиолдол	Авлигын шууд бус тохиолдол
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	59.8	52.9	52.5	55.9	66.6	50.3	87	62.7
2	Батлан хамгаалахын яам	85.9	80.9	79.9	82.8	90.9	80	95.8	97.1
3	Гадаад харилцааны яам	80.2	74	73.4	80.2	86.4	68.5	99.1	91.7
4	Сангийн яам	59.1	53.3	54.3	54.8	64.8	51	67.5	76
5	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	54.2	50.4	53.2	52.4	58	45.7	78.2	50
6	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	53.6	50.9	47.8	55.4	56.3	49.7	52.7	66.7
7	Барилга, хот байгуулалтын яам	58.6	49.7	46.9	53.6	67.5	48.6	87.6	66.2
8	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	59.7	52.1	49.1	56.4	67.3	50.9	84.7	66.2
9	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	67.5	66.3	60.8	72.5	68.8	65.5	68.5	72.4
10	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	59.1	50.8	50	52.7	67.4	49.6	85.1	67.5
11	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	84.5	77.8	69.5	84.8	91.2	79	99.4	95.1
12	Эрчим хүчний яам	60.6	55.9	55.9	66.5	65.4	45.3	70.3	80.5
13	Эрүүл мэндийн яам	63.5	56.8	53.5	62.8	70.3	54	84.7	72.1
16	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	62.5	53.1	52.3	60	71.9	47	87.6	81
17	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	61.8	56.2	53.4	61.6	67.4	53.6	85	63.6
18	Онцгой байдлын ерөнхий газар	52.3	48.7	42.1	55.5	55.8	48.4	43.5	75.6
19	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	53.5	50.8	49.7	55.9	56.1	46.8	68.6	53.1
20	Стандарт, хэмжил зүйн газар	64.4	59.3	57.1	63.5	69.5	57.4	79.6	71.6
21	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар								
22	Гаалийн ерөнхий газар	56.7	51.9	52.3	51.6	61.5	51.9	77.1	55.6
23	Татварын ерөнхий газар	53.8	55.2	57.1	59.3	52.4	49.2	61	47.1
24	Цагдаагийн ерөнхий газар	49.3	44.3	38	48.5	54.2	46.4	50	66.3
25	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	60.2	51.7	46.6	53.9	68.8	54.5	81.3	70.5
26	Архивын ерөнхий газар	57.2	52	50.1	57	62.3	48.8	76.7	61.5
27	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	84.6	80.4	81.5	83.1	88.8	76.7	93.7	95.9
28	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	75.9	65.4	64.5	65.6	86.3	66.1	99.9	92.9
29	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	69	57.7	48.4	63.1	80.3	61.5	99.5	80
30	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	77.2	70.4	66.2	76.4	84.1	68.4	94.4	89.4
31	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	73	65.4	62.6	66.3	80.6	67.2	89.8	84.9
33	Биеийн тамир, спортын газар	55.6	50.6	56.1	47.7	60.7	47.9	79.6	54.5
36	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	63.6	59.8	59.2	61.3	67.4	58.9	73.2	70.1
37	Мал эмнэлэг, үржлийн газар	67.6	63.6	60.2	67.7	71.7	62.9	80.2	72
38	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	59.4	55.8	51.7	63.1	63	52.7	76.3	60
39	Оюуны өмчийн газар	81.6	73.9	67.8	79.8	89.2	74.2	96.4	97
40	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	78.4	71.7	65.3	77.8	85.1	71.8	99.4	84.2
41	Архангай аймгийн ЗДТГ	57.3	47.3	43.7	55.3	67.2	42.8	88.8	70.2
42	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	59	49.6	43.8	53.6	68.5	51.4	84.3	69.6
43	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	63.9	55	56.4	57.2	72.7	51.5	82.9	83.7
44	Булган аймгийн ЗДТГ	54.7	47	41.5	50.9	62.4	48.6	62.8	75.8

45	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	47.7	46.7	46.2	50.9	48.8	43	48.9	54.6
46	Говь сүмбэр аймгийн ЗДТГ	54.1	43.3	38	47	65	44.8	80.7	69.4
47	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	65.6	57.8	56.6	60.3	73.4	56.4	85.2	78.8
48	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	61.7	50.3	44.2	56.7	73	50.2	93.4	75.5
49	Дорнод аймгийн ЗДТГ	65.3	56.5	55	62.3	74.1	52.2	97.4	72.6
50	Дундговь аймгийн ЗДТГ	51.2	38.4	32.8	43.9	63.9	38.6	80	73.2
51	Завхан аймгийн ЗДТГ	90	85.9	86.2	85.8	94	85.7	98.6	97.8
52	Орхон аймгийн ЗДТГ	44.9	41.9	40.6	45.2	47.9	40	46.4	57.4
53	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	52.7	43.7	41.4	49.2	61.7	40.4	71.4	73.2
54	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	61.4	53.4	55	59.6	69.4	45.5	85.7	77
55	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	72.6	63.4	57.3	68.2	81.8	64.9	93.7	86.8
56	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	66.5	58.9	55.1	62.3	74.2	59.3	84	79.2
57	Төв аймгийн ЗДТГ	59.6	51.7	48.3	57.6	67.5	49.3	84.4	68.9
58	Увс аймгийн ЗДТГ	78.1	66.9	60.5	71.3	89.4	68.9	99.2	100
59	Ховд аймгийн ЗДТГ	54.9	43.9	37.4	48.2	65.9	46	78.6	73
60	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	62.6	53.2	50.6	56.8	72	52.2	83.4	80.5
61	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	51.7	40.9	32.2	48.2	62.5	42.4	73.2	72
62	Нийслэлийн ЗДТГ	58.6	56.5	52.9	60.7	60.7	56	51.1	75.2

Хавсралт 3. Дотоод шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар

Д/д	Байгууллагын нэр	ДОТООД ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ	Соёлын индекс	Албан бус хэм хэмжээ	Авлигын эсрэг тогтолцоо	Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс	Хүний нөөц	Төсвийн зарцуулалт	Үүрэг даалгаврын шударга байдал	Гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх	Удирдлагын хүсэл эрмэлзэл
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	73.9	68.8	73.6	64.1	78.9	94.5	79.9	67.9	100	52.4
2	Батлан хамгаалахын яам	76.5	68.6	77.8	59.3	84.4	93.8	96.9	76.8	100	54.5
3	Гадаад харилцааны яам	83	77.6	85.2	70	88.5	93.7	97.2	89.8	100	61.7
4	Сангийн яам	81.1	75.9	83.2	68.6	86.3	97.1	97.9	79.8	100	56.5
5	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	78.4	73	79.8	66.1	83.9	94.2	91	81	100	53.4
6	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	78	69.8	78.9	60.8	86.2	97.1	97.6	84.2	98.3	53.8
7	Барилга, хот байгуулалтын яам	83.1	78	83	73	88.1	98.6	100	84	100	58
8	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	77.9	71	75.7	66.4	84.8	98.5	98.6	76	96.7	54.1
9	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	74.2	64.8	72	57.7	83.6	90.1	95.7	80.6	100	51.8
10	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	75.1	66.8	75.1	58.5	83.4	96.9	93.8	77.7	97.5	51.2
11	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	72.3	66	74.6	57.4	78.5	97.4	72	79.3	98.3	45.7
12	Эрчим хүчний яам	75.5	67.4	71.7	63.1	83.7	93.1	94.7	78.8	100	52
13	Эрүүл мэндийн яам	67.5	57.6	68.6	46.5	77.5	84.4	88.8	73.8	98.3	42.1
14	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	80.2	72.9	81.9	64	87.5	97.9	98.4	82.9	100	58.1
15	Үндэсний хөгжлийн газар	75.4	66.7	73.1	60.3	84.1	98.5	95.3	80.7	100	45.8
16	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	82.1	79.2	82.5	76	84.9	90.8	93.8	82.6	100	57.3
17	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	79.2	74.7	80	69.3	83.7	92.2	98.8	77.1	95	55.4
18	Онцгой байдлын ерөнхий газар	80.6	74.7	77.2	72.1	86.6	96.7	97.2	84	98.3	56.9
19	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	85.4	81.1	88.7	73.5	89.6	97.6	100	91.3	100	59.2
20	Стандарт, хэмжил зүйн газар	76.6	69.5	78.1	60.9	83.7	94.7	87.8	85.6	100	50.4
21	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	74.6	64.9	74.6	55.2	84.3	96.4	92.2	82.5	100	50.3
22	Гаалийн ерөнхий газар	78	71.8	78.1	65.5	84.2	93.8	89	85.5	100	52.7
23	Татварын ерөнхий газар	76.4	69.4	76.2	62.6	83.4	92.6	96.2	82.1	96.7	49.3
24	Цагдаагийн ерөнхий газар	79.8	73.9	75.6	72.2	85.7	87.2	98	87.1	98.3	57.7
25	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	75.8	70	79.9	60	81.6	91.6	87.6	77.8	98.6	52.4

26	Архивын ерөнхий газар	69.6	61.9	75.9	47.8	77.4	88.3	92.7	64	97.5	44.3
27	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	82.4	76.4	82.6	70.1	88.4	97.1	97.1	87.2	100	60.6
28	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	81.7	76	82.9	69.2	87.3	98.5	99.5	82.1	100	56.1
29	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	79.9	73.1	77.3	68.9	86.8	96.1	97.1	87.5	100	53.3
30	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	75.1	68.6	79.1	58.1	81.5	86.3	96.9	76	95	53.3
31	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	82	76.7	84.1	69.3	87.3	98.1	99.4	87.5	96.7	54.9
32	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	82.6	78	87.2	68.7	87.2	98.1	98.4	84.7	100	54.9
33	Биеийн тамир, спортын газар	63.9	50.5	60.1	40.8	77.4	96.9	78.6	70.9	96.7	43.8
34	Соёл, урлагийн газар	84.8	80.8	89.4	72.2	88.9	100	99.2	92.5	100	52.8
35	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	66.3	58.1	71	45.1	74.5	93	60.5	77.1	100	41.7
36	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	71.1	63.4	75.3	51.6	78.8	88.1	94.5	70.6	97.5	43.5
37	Мал эмнэлэг, үржлийн газар	73.5	67.2	75.3	59.2	79.7	96.6	95.1	58.4	100	48.4
38	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	78	70.2	76	64.3	85.8	93.7	97.2	87.1	100	51
39	Оюуны өмчийн газар	72.5	61.1	75.1	47.2	83.9	93.9	96.4	77.5	100	51.9
40	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	84.3	78.3	89.6	67.1	90.3	99.3	100	93.8	100	58.4
41	Архангай аймгийн ЗДТГ	80.9	74.6	80.9	68.2	87.2	97.4	96.9	85.3	100	56.2
42	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	60.9	54.9	60.5	49.2	67	62.8	69.3	70.9	90	42.1
43	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	74.2	64.9	74.4	55.3	83.5	94.6	89.9	76	100	56.9
44	Булган аймгийн ЗДТГ	83	77.7	83.2	72.2	88.4	97.2	98.8	88.1	100	57.9
45	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	68.5	59.7	69.1	50.2	77.4	67.1	88.4	79.2	97.5	55.1
46	Говь сүмбэр аймгийн ЗДТГ	84.1	79.1	86.3	71.9	89.1	97.8	98.3	87.2	100	62.2
47	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	76.3	74.4	82.7	66.1	78.1	67.1	94.6	72	100	56.9
48	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.5	72.3	77.2	67.5	78.6	69	93.2	82.9	87.5	60.3
49	Дорнод аймгийн ЗДТГ	67.4	57.2	67.4	47	77.7	73	88.1	78.2	100	48.9
50	Дундговь аймгийн ЗДТГ	69.5	62.3	71.2	53.3	76.7	94	65.5	74.4	95	54.6
51	Завхан аймгийн ЗДТГ	80.3	79.8	84.7	74.9	80.8	98.9	71.5	74.3	100	59.1
52	Орхон аймгийн ЗДТГ	69.4	69.2	78.7	59.7	69.7	56.3	95.8	69.4	80	46.9
53	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	78.7	73.9	80.9	66.8	83.6	79.9	94.9	85	100	57.9
54	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	81.2	73.5	80.6	66.5	88.8	97.1	97.9	90.9	100	58.1

55	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	71.9	62.1	72.5	51.6	81.8	95.3	94.2	72.6	97.5	49.5
56	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	79.7	73.4	81.3	65.6	85.9	95.3	92.9	86.6	100	54.6
57	Төв аймгийн ЗДТГ	78.1	69	78.4	59.6	87.2	96.8	95.2	87.3	100	56.5
58	Увс аймгийн ЗДТГ	82.5	76.3	83	69.5	88.7	97.3	98.4	92.5	100	55.5
59	Ховд аймгийн ЗДТГ	67.7	61.1	69.9	52.4	74.3	83.6	60	78.8	95	54
60	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	78.6	73.7	75.7	71.6	83.5	86.2	97.3	81.3	100	52.8
61	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	82.5	76.6	84.4	68.8	88.4	99.3	97.7	92.2	100	53
62	Нийслэлийн ЗДТГ	81.1	76.4	83.8	69.1	85.8	93.9	91.8	89.5	98.9	54.9

Хавсралт 4. Бодлогод оролцогчийн шударга байдлын үнэлгээ, 2018 он, хувиар

Д/д	Байгууллагын нэр	БОДЛОГОД ОРОЛЦОГЧДЫ Н ҮНЭЛГЭЭ	Авлигын талаарх төсөөлөл	Авлигыг хянах механизм	Авлигын бодит тохиолдол	Удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	63.2	61.5	38.3	100	52.9
2	Батлан хамгаалахын яам	67.3	64.9	49.4	91.7	63.3
3	Гадаад харилцааны яам	76.6	78.9	66.7	100	60.7
4	Сангийн яам	60.8	62.6	41	90.9	48.8
5	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	64.5	62.6	50.9	91.6	52.9
6	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	67.8	71.1	42.1	95	62.9
7	Барилга, хот байгуулалтын яам	60.3	56.6	37.2	100	47.5
8	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	63.1	67.1	37.3	100	47.8
9	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	68.4	68.4	50.2	100	55.1
10	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	59.8	51.8	39.8	96.4	51
11	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	63.7	60.2	41.5	100	53.1
12	Эрчим хүчний яам	61.7	62.7	47.9	90	46.1
13	Эрүүл мэндийн яам	68.9	69.7	48.9	95.8	61.2
14	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	62.9	69.9	39.9	93.8	47.9
15	Үндэсний хөгжлийн газар	75.7	89.3	49.2	100	64.3
16	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	75.8	65.3	69	100	68.8
17	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	56.6	59.8	39.8	71.4	55.4
18	Онцгой байдлын ерөнхий газар	79.4	77.8	67.2	100	72.5
19	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	74.8	84.6	44.2	100	70.3
20	Стандарт, хэмжил зүйн газар	62.5	80.7	39.3	100	30.2
21	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	75.5	89.4	51.9	100	60.8
22	Гаалийн ерөнхий газар	67.4	68.5	45.7	100	55.3
23	Татварын ерөнхий газар	59.5	57.4	48.8	81.9	50
24	Цагдаагийн ерөнхий газар	77.6	81	63.1	100	66.3
25	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	67.4	57.9	53.7	100	57.8
26	Архивын ерөнхий газар	70.1	76.6	39.9	100	64
27	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	74.2	82.2	63.3	100	51.3
28	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	73.3	75.2	48.2	100	69.7
29	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	72.3	72.4	48.1	100	68.8
30	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	59.4	57	51.8	76.4	52.5
31	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	70.3	78	49.7	100	53.4
32	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	63.4	72.1	43.7	94.4	43.4
33	Биеийн тамир, спортын газар	67.6	77.6	40.3	100	52.6
34	Соёл, урлагийн газар	80.3	91	57.8	100	72.5
35	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	70.2	75.2	52.4	92.9	60.4
36	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	63.2	55.3	47.1	100	50.5
37	Мал эмнэлэг, үржлийн газар	68.5	57.5	51.5	100	65
38	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	62.9	71.5	47.1	76.7	56.3
39	Оюуны өмчийн газар	74	81.9	57.4	91.7	64.9
40	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	84.3	92	63	100	82.1
41	Архангай аймгийн ЗДТГ	49.9	45.9	39.5	75	39.3
42	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	47.2	46.8	32.1	67.6	42.2
43	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	63.5	72.9	47.1	77.2	56.7
44	Булган аймгийн ЗДТГ	66.8	66.4	45.4	92.9	62.5
45	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	61	72.9	42.1	74.6	54.5
46	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	62	59	37.9	90.9	60.3
47	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	73.7	78.8	54.3	96.2	65.6
48	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.3	77.5	59.5	89.3	74.9
49	Дорнод аймгийн ЗДТГ	73.6	86.6	49.6	100	58.3
50	Дундговь аймгийн ЗДТГ	47	40.4	23.6	85.7	38.3
51	Завхан аймгийн ЗДТГ	78.2	79.3	55.7	100	77.9
52	Орхон аймгийн ЗДТГ	59	59.7	50.7	70.3	55.5
53	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	53.8	52.9	33.9	87.9	40.5
54	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	61.9	68.8	60.2	67.9	50.8
55	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	60.3	59.4	36.1	93.8	51.8
56	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	68.3	68.2	42.6	100	62.5
57	Төв аймгийн ЗДТГ	53.2	57.6	31.9	83	40.4

58	Увс аймгийн ЗДТГ	61.2	69.8	32.7	93.3	49.1
59	Ховд аймгийн ЗДТГ	61.4	61.6	42.2	76.7	65
60	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	53	56.1	38.8	73.5	43.7
61	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	65.4	68.5	46.1	82.6	64.2
62	Нийслэлийн ЗДТГ	63.7	68.8	52.1	76.9	57

Анхааруулга

1. Шударга байдлын үнэлгээний судалгааны мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, үр дүнг тооцох, тайлан бэлтгэх үйл ажиллагаанд Авлигатай тэмцэх газар оролцоогүй болно. Энэхүү үнэлгээ нь тухайн байгууллагаас үйлчилгээ авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл, тухайн байгууллагаас төрийн үйлчилгээг хүргэж буй төрийн албан хаагч болон шинжээчдийн өгсөн үнэлгээнд үндэслэсэн болно.
2. Судалгааны дүн нь яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааг бүхэлд нь үнэлж өгсөн үнэлгээ бөгөөд харин тухайн байгууллагын хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг бүртгэх эрх бүхий албан тушаалтан (ЭБАТ), эсхүл авлигын эсрэг үйл ажиллагаа хариуцсан албан тушаалтны үнэлгээ гэж ойлгож болохгүй.

---oOo---